

ILLOCSKA

Településképi Arculati Kézikönyv

ILLOCSKA

**Településképi Arculati
Kézikönyv**

A kézikönyv célja 1.

Illocska bemutatása 2.

Illocska története 3.

Településszerkezet 5.

Meghatározó zöldfelületi, táji természeti értékek 7.

Örökségünk 9.

Általános ajánlás 14.

Karakterek 19.

Falusias karakter 21.

Külterület 35.

Utcák, terek 39.

A kézikönyv célja

A szépség szubjektív. Ami egy embernek kellemes, szép, az lehet egy másik embernek zavaró, vagy kellemetlen. Jó esetben mindenki arra törekszik, hogy környezete számára kellemes, tehát az ő szemszögéből szép legyen. Egy ház esetében, melynek általában egy tulajdonosa van, ez könnyen megvalósítható, úgy lehet kialakítani, hogy az egyénnek tetszen. De amikor sok egyén igénye és szubjektív szépségérzéke találkozik, akkor mi a teendő? Ez a kézikönyv erre keresi a választ. Nem konkrét előírásokkal próbálja terelni a település arculatának fejlődését jó mederbe, hanem ajánlásokat ad, példákat emel ki, melyek inspirálhatják a lakosokat, építkezőket és tervezőket. A következő oldalakon megismerhetjük Illocska múltját, természeti viszonyait és építészeti karakterét. Ezek után a hasonló beépítési karaktereket mutató területeket lehatárolja, és ezekre külön ad ajánlást.

Illocska bemutatása

Illocska a Villányi hegységtől délre, a Duna és a Dráva által határolt háromszögben, földrajzi tájbeosztás szerint a Drávamelléknek nevezett területen helyezkedik el. Határfalu, Magyarország legdélibb települései közé tartozik.

A korábban népes és jómódú település a történelem viharait nagyon megszenvedte. Trianon, majd a hidegháború időszakai súlyosan érintették Illocskát és lakosságát. Az egy időben megszüntetésre ítélt település azonban túlélte ezeket a súlyos évtizedeket és napjainkban reményteljes szemmel nézhetünk a jövő felé.

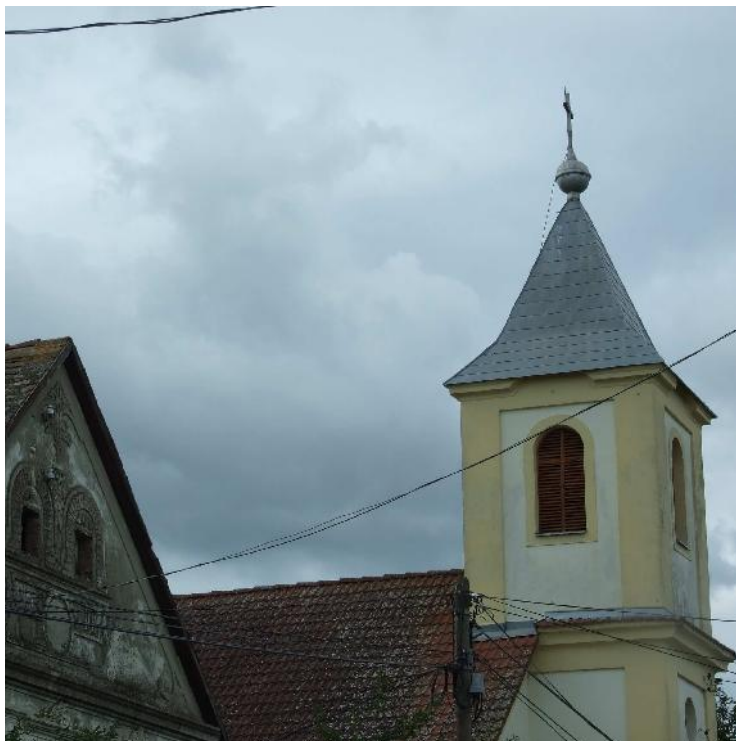
Illocska története

Illocska régi magyar neve Újlak, Újlakcsa volt. Első írásos említése egy 1320-ban kelt oklevélben található. A magyar népességű falu területe több kisbirtokos kezén volt. Szigetvár eleste előtt Újlakcs és a környező falvak, Csat, Ventye, Lőcs szorgalmasan fizették a szigeti vár katonái által rájuk kivetett adókat. A töröknek adózó újlakcsaiak száma 1554-ben 7, 1570-ben és 1571-ben 12, 1591-ben 11. Az 1687. évi összeíráskor már Illochka néven szerepel.

A török uralom harcaiban elnéptelenedett települést (és mellette még sok másikat) 1698-ban kiemelkedő hadiszolgálati fejében gróf Friedrich Veterani-Mallentheim örököseinek juttatta a kamara, így jött létre a dárdai uradalom.

A falu új telepeseiként először szerbek érkeztek, de a Rákóczi szabadságharc vallási ellentétek miatt is pusztító ütközetek ismét pusztává változtattak mindent. A dárdai uradalomhoz tartozó legtöbb faluba, így 1696-tól Illocskára is a Veterani örökösök szerb etnikumúakat telepítettek.

1749-től a Veterani örökösök dárdai birtokát is megvásárolta herceg Esterházy Pál nádor, aki birtokain nagyszabású fejlesztéseket indított, további, elsősorban német nemzetiségű bevándorlásokat elősegítve. 1785-ben a II. József által királyi biztosnak kinevezett Széchenyi Ferenc már 260 római katolikus német és 240 görögkeleti szerb (rác) lakost írt össze, Lucs, illetve Magyarbóly filiájához tartozóként.

Fényes Elek Illocskát német-szerb faluként írja le, 330 katolikus és már csak 145 szerb óhitű lakossal, 673 hold szántó-, 435 hold rét-, 206 hold legelő-, és 351 hold erdőterülettel. A 19. század végén telepedett le a községben néhány magyar család is. A dárdai uradalom ekkor már herceg Schaumburg-Lippe Adolf tulajdona. Virágzó, hatalmas birtok. A vasútvonal kiépítése révén (1870-ben épült meg a Villány-Eszék vonal) terményeiket a Magyarbóly környéki falvak is mindenhol olcsón el tudták juttatni.

Az első világháború és a szerb megszállás, majd a határok rendezése után a szerb lakosság zöme elhagyta a falut és Jugoszláviába optált. 1930-ban 48 magyar, 438 német, 4 horvát és 48 szerb anyanyelvű lakosa volt. AZ 1941-es népszámláláskor 296 lakosa vallotta magát német nemzetiségűnek, közülük a II. világháború után 199-et kitelepítettek. 1948-ban alapították a határőrséget, amelynek meghatározó szerepe lett a falu életében. 1970-ben 238 magyar, 86 német és 17 délszláv, összesen 341 lakosa volt. 2002-re lakosainak száma 264 főre csökkent, és az előregedő, számottevő betelepülésre sem esélyes településen további csökkenés prognosztizálható.

Településszerkezet

Illocska településszerkezetének meghatározó eleme a Karasica. A vízfolyás átlagos vízszintje alig van mélyebben a környező terepfelszínnél, így viszonylag magas gátak zárják el vizuálisan is környezetétől. A Karasicától Ny-ra lévő terület a 18. sz.-ban még vizenyős, lápos vidék volt, vízrendezéssel tették művelhetővé, szívcSATORNÁK, árkok hálózZák, szabálytalan alakú földrészleteket eredményezve, de így is jelentős területek maradtak mocsarasak, illetve szántónak alkalmatlanok.

Az országhatár szeszélyesen kanyargó vonala nem igazodik topográfiaHOZ, a települések egykori határvonalát követi.

Illocska belterülete a Karasica melletti, azzal párhuzamosan futó kis földháton alakult ki. Egyutcs, szalagtelkes útifalu, amely a trianoni határmódosítás óta zsáktelepülés, a dél felé tovább vezető egykori lőcsi út a Karasicán átvezető híddal együtt eltűnt. A 20 m széles, egyenes vonalvezetésű főutcsán nincs semmilyen teresedés, a középületek is a lakótelkek és -házak sorába illeszkednek.

A falu közepén majdnem merőlegesen a főutcsára indul ki egy földút, amely a Karasicát híddal keresztezve Püspökbólyon át vezet Beremendre. Keleti irányban a falu északi végén, a temető előtt indul ki egy földút, amelyen a falu földterületei érhetők el.

I. Katonai Felmérés (1763-1787)

II. Katonai Felmérés (1806-1869)

III. Katonai Felmérés (1869-1887)

A szabályos, tervezett telekszerkezet egységes utcaképet eredményez. A hasonló szélességű telkek között csak néhány szélesebb van, így a beépítések egyenletes ritmusát nem töri meg. A beépítések is egységesek, a lakóházak 6-8 m széles hosszházas, fésűs elrendezésű tömegei előkert nélkül, vagy egész kicsi előkertben állnak az északi oldalhatáron.

A homlokzatmagasságok 3 - 4 m közöttiek, a sík terep miatt sehol nincs magas lábazat. Meghatározó az utcára merőleges, egységes hajlásszögű oromfalas nyeregtetők rendje.

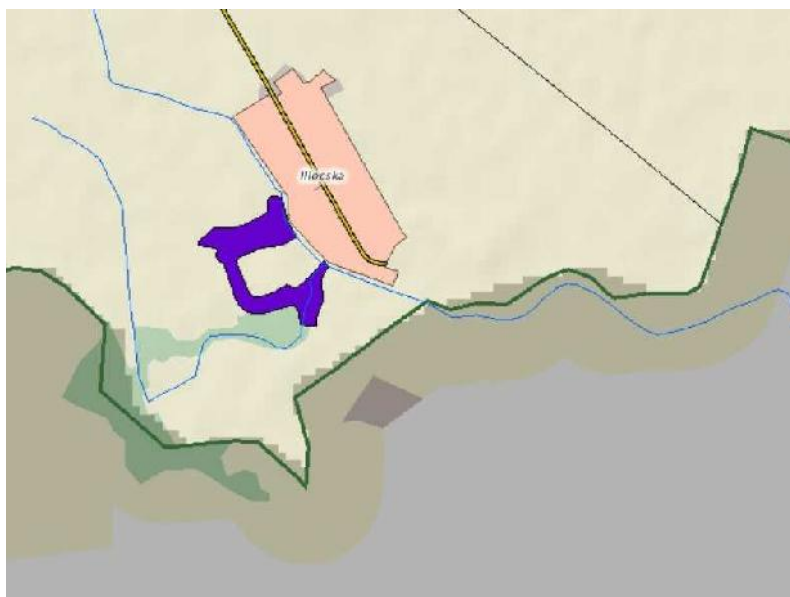
A 20 m széles, vízszintes és függőleges értelemben is egyenes utcát mindkét oldalon füves, nem túl mély árok kíséri. A telkek előtt a tulajdonosok ízlése szerint ültetett, így nem egységes, zömmel gyümölcsfák állnak. Zavaróak a mindkét oldalon végighúzódó elektromos és telefon vezetékek.

Meghatározó zöldfelületi, táji természeti értékek

Ilocska környezete síkvidéki jellegű mezőgazdasági táj, melyet a belterületet nyugatról határoló Karasica vízfolyás oszt ketté. A Karasicától keletre a jó minőségű termőföldek hasznosítására nagy parcellás szántóföldi művelés alakult ki, amely fokozatosan leváltotta az egykori erdőterületeket. Ezen tájrészletek egyöntetűségét a kismértékben hullámzó domborzat enyhíti, a mezsgyék, védőfásítások azonban teljesen hiányoznak. A Karasicától nyugatra ún. hullámos síkság alakult ki, melynek jelentős része egykor mocsaras, vizenyős árterület volt. A Karasica medrének szabályozása és a környék meliorációs munkáinak következtében mára szintén szántóföldi művelés jellemző ezen a területrészen is. Változatosságát a mélyebben fekvő egykori vizes területek és a meglévő vízfolyások mentén kialakult kacsaringós növényzónák adják, melyek az eredeti ártéri ligeterdők maradványai. Ez a dominánsan szántóföldi tájhasználat a látványértékek szempontjából kedvező, a síkvidéki környezetből a településről É-Ny-ra tekintve a Szársomlyó és mögötte a Villányi-hegység vonulata emelkednek ki.

Ökológiai folyosó területe

Országos és helyi jelentőségű természetvédelmi terület, valamint Natura2000 terület nem található Ilocskán.

Ex lege védett értéknek számítanak az 1996. évi LIII. törvény 23.§ (2) bekezdése alapján mocsarak és lápok. Védett természeti érték az országos ökológiai hálózat részeként nyilvántartott ökológiai folyosó, a belterülettől dél-nyugatra található patkó alakú ligetes gyepterület.

A belterületen három zöldterület is található, melyek mind 1-1 funkciót foglalnak magukba: temető, játszótér és sportpálya, valamint az ortodox templom kertje. Mindhárom jelentős, koros faállománnyal rendelkezik. Ezeket a különálló területeket összeköti a Fő utca menti széles zöldsáv, amely végig fásítva van. A településen végighúzódnó szépen karbantartott vízvezető árok is a zöldterület egyik meghatározó vonalas létesítménye.

A magánkertekre alapvetően a haszonkerti jelleg jellemző gyümölcsfákkal és kiskerti haszonnövényekkel. Ez az utcafronti részeken azonban kiegészül virágzó cserjékkel, egynyári kiültetésekkel. A belterületi kertek a környező szántókkal, illetve a Karasica felőli részen kisebb erdőfoltokkal állnak összeköttetésben, ezáltal biztosítva ökológiai összeköttetést a külterületi és belterületi zöldfelületek között.

ÖRÖKSÉGÜNK

Görögkeleti szerb templom

Épült 1808-ban, szép, felújított állapotban van. Telepítése eltér a falura jellemző utcafronti telepítéstől. Keletelt szentélye fordul az utca felé, magas fákkal körülvett tömege szinte észrevétlenné teszi. A hajó előtt, a kert felé néz a négyzet alaprajzú zömök torony. Bejárata a hajó déli oldalán nyílik.

Katolikus templom

A műemléki védelem alatt álló katolikus templomot 1891-ben Szent Márton püspök tiszteletére szentelték. A szerb templomhoz hasonlóan kicsi tömegű katolikus templom egyszerű, kevés jellegzetességet mutató, de a faluképben kiemelt szerepet játszó épület.

Keresztek

Lakó- és gazdasági épületek

A régi módos parasztházak, melyek Illocskán szép számmal megtalálhatóak, falusi építészetünk ékes példái. Ezek az épületek, igényesen felújítva, méltán növelik a község értékét, szépségét. A lakóépületek mellett sokszor a gazdasági épületek is értéket képviselnek, azonban ezek már kisebb számban maradtak fenn. Megőrzésük, karbantartásuk fontos feladat. További helyi érték az íves oszlopközökkel tagolt, díszes tornáckialakítás, mely csupán erre és a környező településekre jellemző.

Természeti örökségünk

A zöldfelületek és gazdag növényállomány növelik a település értékét, megőrzésük és védelmük kiemelt fontosságú. Illocska kül- és belterületén is rendelkezik védendő növényállománnyal. Külterületen az ökológiai folyosó területe, belterületen az alábbi zöldterületek védelme és kiegészítése javasolt:

- helyi védelemre javasolt a temető előtti facsoport, az ortodox templom melletti facsoport, valamint tájtörténeti jelentősége miatt a temető melletti kettős eperfasor
- a játszótér növényzetének kiegészítése
- javasolt a temető sövényrel való körülhatárolása

ÁLTALÁNOS AJÁNLÁS

Annak eldöntésére, megítélésére, hogy mitől szép egy ház, egy épület nincs mértékegység, de abban azonosak az álláspontok, hogy szép az, ami rendezett. Egy rendezett utca, zöldövezet, homlokzat, épület elhelyezés harmonikus látványt nyújt, egy közös rendező elv egységet teremthet.

A településképet meghatározó épületek, közterületek minőségi formálására vonatkozó ajánlások segíthetik az építkezni szándékozókat, e rend megértésére. A kézikönyv közös rendező elvei mint illeszkedés, hagyományőrzés, modernizáció az építészeti lehetőségeket feltárják, és megismertetik az érdeklődőkkel, az építkezni szándékozókkal.

A településkép egységét a hasonló karakterű épületek adják, ezért az épületek formálásakor az anyaghasználatban, a homlokzatképzésben, a színezésben az illeszkedés az elvárás, amely nem zája ki a jelen korszerű építészeti törekvéseket sem.

A környezethez való illeszkedést az alábbi szempontokat mérlegelve ajánlott vizsgálni:

Telepítés

Az új épület alkalmazkodik a beépítés módjában, mértékében és rendeltetésében, a szomszédos ingatlanok benapozásának, kilátásának és megközelítésének zavartalan biztosításával.

Terepalakítás

Előnyös környezeti változásokra törekszik a terepalakítás, a csapadékvíz-elhelyezés és a növénytelepítés vonatkozásában is.

Magasság

A magasság megválasztása a szomszédos épületek figyelembe vételével történik.

Tetőforma, Tetőhajlás

A tetőzet kialakítása, hajlásszögének és esetleges tetőfelépítményeinek, anyaghasználatának megválasztása a karakterben meghatározó adottságok szerinti.

Homlokzatképzés, anyaghasználat, szín

Az alaprajzi elrendezésből adódó tömeg- és homlokzatképzés utcaképre gyakorolt kedvező hatása biztosított.

Az épület tömegének, homlokzatának építészeti megoldása (tagolás, színezés, nyílászáró rendszer, tető, ereszt stb.) az épület rendeltetését tükrözi illetve kiszolgálja a szűkebb (utca) és ha indokolt a tágabb környezethez is igazodva.

Az épülethomlokzaton megjelenő díszítőelemek anyaghasználatának, részletképzésének összhangja biztosított az épületen és a környezetében egyaránt.

Kerítések, térfalak

A kerítés kialakítása az épület anyaghasználatának, színezésének valamint a környezet jellemző megoldásainak figyelembe vételével történik.

Sajátos épülettartozékok

A rendeltetéssel összefüggő hirdető-berendezések elhelyezése és kialakítása, az épület gépészeti és egyéb berendezései, tartozékai elhelyezésére vonatkozó megoldások városképet - utcaképet- nem zavaró módon történtek.

Síktáblás napelem, napkollektor az építészeti környezethez illeszkedve magas tetős épületen az épület ferde tetősíkjában, azzal megegyező dőlésszögben, lapos tetős épületen elsősorban az épület attikájának takarásában, vagy az épület formálásába építészetiileg beillesztve került elhelyezésre. Egyéb építményen vagy terepszintre fektetve a közterületről nem látható módon került megoldásra.

Közművek

-Közművek, légvezetékek, földkábelek elhelyezésénél meghatározó szempont kell legyen a településkép és a fásszárú növényállomány védelme.

-Törekedni kell a közművezetékek föld alatti vezetésére. Ahol ez nem megoldható, a vezetékeknek optikailag követni kell az utca vonalát.

-Törekedni kell az oszlopok zöldsávban való elhelyezésére, a fásítás (beleértve a gyökérzetet és a koronát is) zavarása nélkül, ritmikus kiosztással. A közműlégvezetékek egymással és a közúttal való keresztezését minimalizálni szükséges.

-A közművek közterületi felszíni műtárgyai (betonházas transzformátorok, kapcsolószekrények, stb.) az utcán belül lehetőség szerint azonos megjelenésűek legyenek, néhány típus alkalmazásával. A műtárgyak azon oldalai, melyek nem akadályozzák azok hozzáférhetőségét, kezelhetőségét, valamint a közlekedést, lehetőség szerint oldalról növényzettel legyenek takarva.

-Az épületek külső csapadékvíz lefolyói lehetőség szerint föld alatt legyenek elvezetve, ahol befogadóként rendelkezésre áll közterületi csapadékvíz elvezető csatorna, illetve szikkasztó árok

Zöldfelületgazdálkodási ajánlások

- a közterületek és közlekedési területek fejlesztése esetén célszerű komplex, mindenre, így a zöldterületre is kiterjedő tervezés lebonyolítása a legkedvezőbb településkép elérése céljából

Ajánlások erdőterületekre:

- ökológiai cél a meglévő erdőterületek megőrzése, közöttük összeköttetés telepítése honos fajokból
- a meglévő erdőrészekeken a tájidegen fajok visszaszorítása (pl.: fehérakác)

Ajánlások tájfasításra:

- a változatos tájkép és a kedvezőbb ökológiai körülmények biztosítása érdekében javasolt az összefüggő szántók esetében mezővédő erdősávok, tájfasítás telepítése, mezsgyék visszaállítása mezőgazdasági utak mentén, művelési táblák határain
- a kisebb erdőfoltokat és gyepfoltokat javasolt fásítással összekötni
- javasolt cserjefajok: galagonya, kökény, csíkos kecskerágó, veresgyűrű som, húsos som
- javasolt fajok: gyertyán, tölgy, éger, vadvörte

Csíkos kecskerágó

Galagonya

Veresgyűrű som

Tölgy

Éger

Vadkörte

Ajánlások vízparti sávokra:

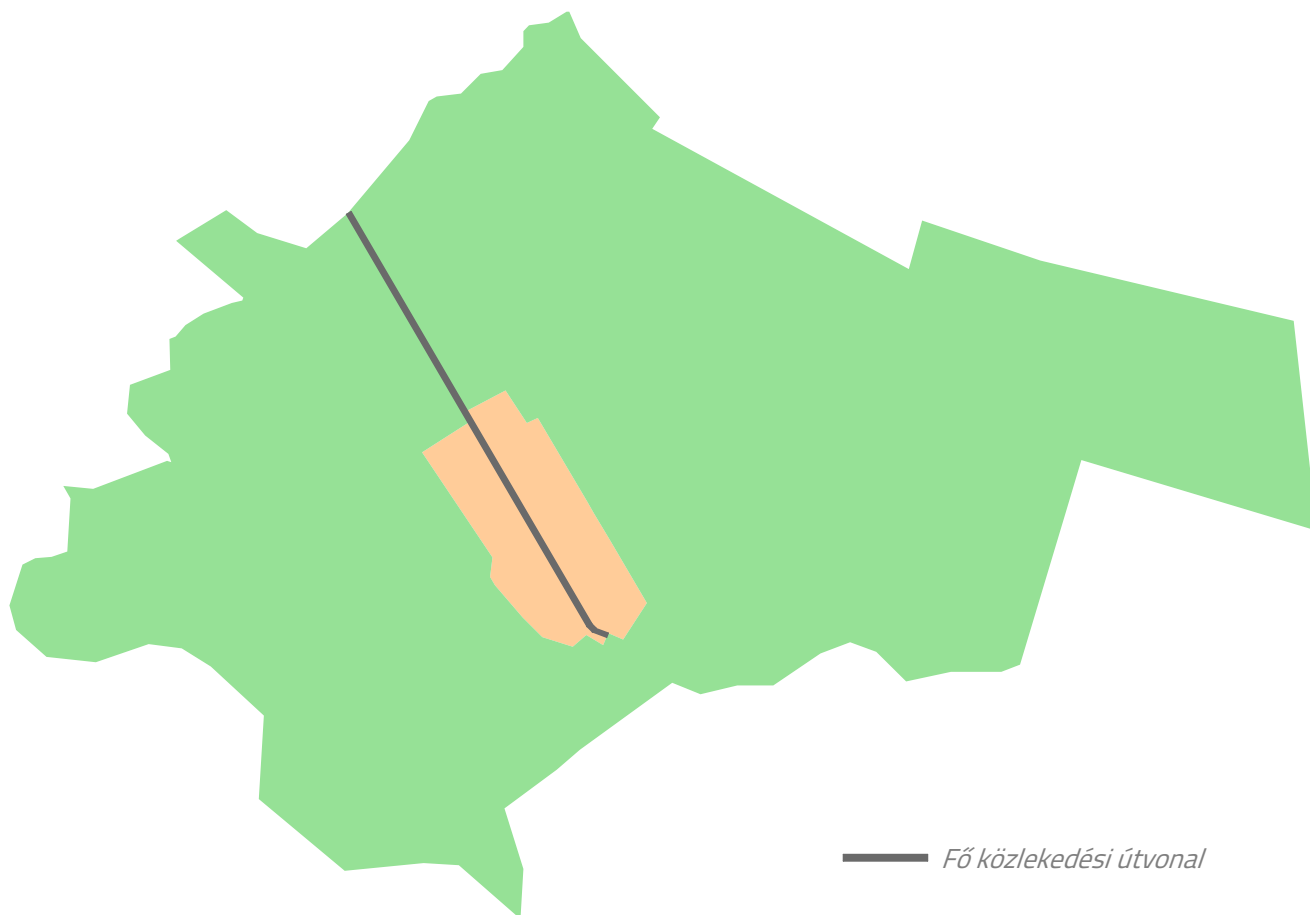
- ezeken a területeken az ökológiai szempontok kerüljenek előtérbe bármilyen fejlesztés, kezelés során
- cél a természetes növényzet megóvása, telepítése, az ökológiai folyosók szerepének további erősítése
- mérnökbiológiai módszerek alkalmazása

Ajánlások közterületi zöldfelületekre, utcafásításra:

- meglévő fasorok megőrzése
- javasolt a gyalogutak megújítása a rendezett utcakép eléréséhez. A burkolathoz jó vízáteresztő, javítás esetén könnyen felszedhető, kiselemes burkolat javasolt tájbaillő, nem hivalkodó színben.

Eltérő karakterű településrészek

— Fő közlekedési útvonal

Belterület, falusias karakter

Külterület, mezőgazdasági karakter

Illocska egy utcából álló beépített területének egészére a falusias kép jellemző. A jelenleg kevesebb, mint 100 lakóház legtöbbje a 20. század elején épült, amikor a falut módos németek lakták. Napjainkra az épületek a település pusztulásával együtt romlanak, sok lakóház romos, lakatlan. A településre kiserkesztett, fésűs beépítés jellemző, nagy, akár 250 méter hosszú és 20-30 méter széles portákkal. A korábbi jómódról tanúskodnak a nagy, egykor díszes homlokzattal ellátott parasztházak. A gazdasági épületek gyakran a lakóépület mögé sorolva, keresztbe lettek építve. Új beépítés esetén a falusi beépítési jelleghez ajánlott alkalmazkodni.

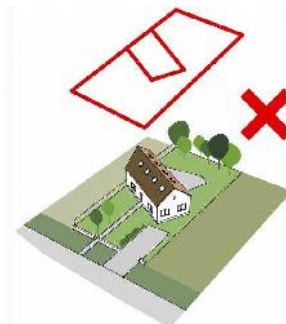
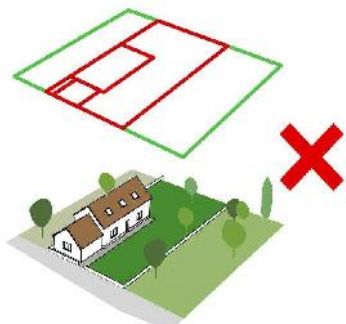
Ajánlás

Telepítés:

Illocska tervezett, fésűs beépítésű területén nagyméretű szalagtelkek helyezkednek el. Ezekon oldalhatáron állnak a lakóépületek, 3-4 méteres homlokzatmagassággal és általában előkert nélkül.

A hagyományos, falusi házak oldalhatáros, előkert nélküli telepítéssel rendelkeznek. Ajánlott ezt a telepítési módot követni. Kerülendő erősen hátrahúzott, vagy szabadon álló, utcategellyel szöget bezáró telepítés.

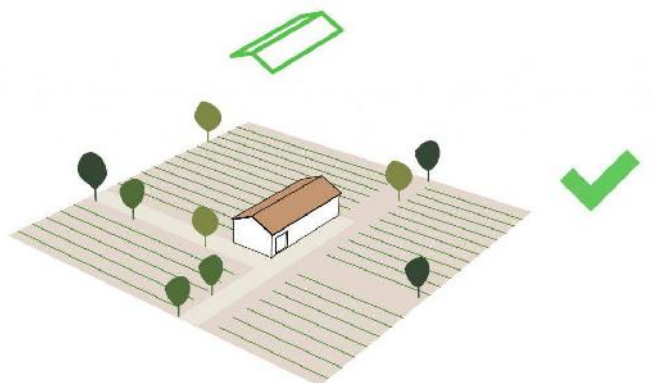

A gazdasági épületek a lakóépület mögé sorolva, annak tömegét egyenesen folytatva, vagy merőlegesen keresztbe fordítva épültek. Nem javasolt gazdasági épület utcafrontra történő telepítése.

Magasság:

Illocskán jellemzően hagyományos, egyszintes, tetőtérbeépítés nélküli parasztházak találhatók. Javasolt a kialakult magasság követése. A nagy telekméret következtében nem indokolt többszintes épület létrehozása. Ha igény van mégis többszintes épületre, inkább válasszuk a tetőtér beépítését, így nem fog az épület a magasságával kilógni a település összképéből.

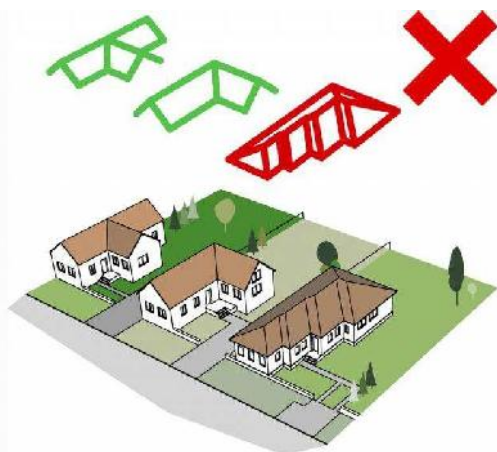

Tetőforma:

A településre legjobban az utcáfrontra merőleges, tűzfalas nyeregtetős tetőforma jellemző. Ajánlott követni ezt a kialakult módot.

Lapostető, vagy tördelt tetőforma nem javasolt.

Tetőhajlás:

A helyi építési szabályzat 35-50° közötti tetőhajlást ír elő. Nem javasolt a túl lapos, vagy meredek hajlású tető kialakítás. Ajánlott a kialakult, meglévő tetők hajlásszögét alkalmazni.

Homlokzatképzés:

A régi, nagy sváb házak díszes homlokzattal voltak ellátva. A XX. század elején épült parasztházakra legfőképp az eklektikus stílus volt hatással. Később sok homlokzatot átalakítottak, lefestették. Ezek az épületek szép emlékei hazánk építészettörténetének, javasolt helyreállításuk, állagmegóvásuk.

A modernizált, nagyobb nyílások helyett ajánlott az eredeti nyílásrend visszaállítása, valamint a rejtett redőnytök előnyben részesítendő, de legjobb megoldás a spaletta, vagy zsaluzia alkalmazása.

Anyaghasználat, szín:

A lakóépületek téгла, vagy vályogból épültek. Tetőzetük cseréppel fedett, jellemzően hódfarkú kettős fedés. Javasolt ezen építőanyagok használata. A vályog kiváló hőszigetelő, jó megoldás lehet akár új építésnél is, és a korábbi gyermekbetegséget is manapság már könnyen lehet orvosolni. (Például felázást vízszigetelésekkel.)

Az épületek színezése fehér, vagy általában világos pasztellszínekből tevődik össze.

Nem javasolt a harsány, kirívó színek használata.

Ajtók, ablakok:

A régi házakra a hagyományos, 2+1 nyíláselrendezés volt jellemző. A korszak aktuális divatja szerint ezeket sokszor nagyobb ablakokkal váltották ki. Javasolt az eredeti nyílásrend, és így hagyományos épülethomlokzatok harmonikus képének visszaállítása. Redőnyszekrény rejtett kialakításban javasolt, jó megoldás árnyékolásra a zsaluzia, vagy spaletta.

A településképet meghatározó hagyományos épületek képét nagyban befolyásolja a nyílászárók minősége is. A műanyag nyílászáró lehet előnyösnek tűnik, de hosszú távon meglátszanak hátrányai : elszíneződik, a napsugárzás öregíti, és nem javítható. A fa ezzel szemben jobb megoldás, mert egy hagyományos épületnél ajánlott a használata. A régi, díszes nyílászárók megőrzése, felújítása javasolt.

Tornácok, teraszok:

A tornác gyakori velejárója a régi falusi házaknak. Hasznossága vitathatatlan, télen beengedi a fényt, nyáron árnyékol. Jó kapcsolatot biztosít a belső és külső terek között. Illocskán és a környező településeken is megtalálható az egyedi jellegű, íves záródású pillérközzel kialakított mellvédfalas tornáckialakítás, melyben a sváb tornácokra jellemző vaskos oszlopok között egy, esetleg kettő díszes kialakítású boltív is helyet kapott.

Ezek megtartása feltétlen javasolt, de új építésnél is érdemes alkalmazni.

Kerítések

A kerítések, akárcsak a homlokzatok, meghatározó elemei az utcaképnek. Illocskán jellemzően áttört, fém vagy falazott kerítések találhatók. Ezek legtöbbje még a régi időkből származik, akár a lakóépületek. Ajánlott ezen kerítések megőrzése, felújítása. Kisebb számban megtalálhatóak az újabb, kő vagy téglalábazatú, áttört fa kerítések is, melyek jól illeszkednek a kialakult rendszerbe.

Az épülethomlokzathoz illeszkedő anyagú és színezésű, áttört kerítés növeli a település utcaképének harmoniáját.

Zárt kerítések alkalmazása nem javasolt.

Sajátos épülettartozékok, részletképzés

A részletek fontos elemei az épületeknek, összhangjuk az egész épület harmoniáját eredményezi. Fontos ezen elemek tudatos, harmoniku tervezése.

A régi, nagy falusi házak szépen díszített homlokzata, ereszképzése építészettörténetünk egy fejezetének elemei, ezért megőrzésük fontos feladatunk. Törekedjünk a közműcsatlakozásokat úgy kialakítani, hogy ezen díszítőelemeknek az összképét ne befolyásolják.

Napelem, napkollektor, antenna, stb., elhelyezését úgy oldjuk meg, hogy az utca harmonikus képét ne rontsák.

Zöldterületek:

A temető kialakítása, rendezettsége fontos szerepet játszik egy település arculatának kialakulásában. A ravatalozó előtti vadgesztenyefák és a temető mentén található kettős eperfasor hangsúlyos szerepet kapnak a településképben. Az eperfasor valószínűsíthetően az egykor a kerteket körülhatároló fasor emlékét őrzi, ezáltal fontos tájtörténeti emlék. Bár kissé hiányos, de egykori és jelenlegi szerepe miatt is védelme fontos feladat.

A temető körülhatárolására maximum 1 méter magasságú sövénytelepítés jó megoldást jelenthet.

A játszótér és sportpálya szépen karbantartott zöldterületei a falunak. Hangsúlyozásukra jó megoldás lehet a bejárati és utcafronti részeken telepített alacsony díszcserjék (virágos és örökzöld) és egyynyári kiültetések.

A szerb ortodox templom mellett található idős hársfák szintén fontos szerepet kapnak az utcaképben. Megőrzésük és védelmük fontos feladat.

A belterület déli határán létesített aranyvessző kapuk nem pusztán látványukkal tesznek hozzá a településképhez, de szimbolikus jelentésük miatt is fontos elemei az utcának és a tájnak.

A Fő utca szélessége és sík jellege lehetőséget ad ahhoz, hogy a kerítések előtti zöldsávban a teljes falun végighúzódó fasor legyen. Az egységes fafajból álló fasor kedvezően alakítja az utcaképet, rendezettséget sugall és meghatározza az egész utca hangulatát. A cseresznye ehhez jó választás, mert esztétikai értéke mellett hasznóértéke is jelentős. A fasor megőrzése fontos feladat, 1-1 fa pusztulása esetén a pótlást azonos fajból javasolt megoldani.

A meglévő fás növényállomány megőrzendő a magánkertekben is. Az előkertek a település arculata szempontjából különösen fontosak, hiszen az utcakép formálásában is szerepük van. Az előkertekbe maximum 1 méter magasságú növényzet ültetése javasolt. A kertek végeiben álló gazdasági épületek és ezzel együtt a gazdasági funkció lehatárolása növényfuttatással vagy keskeny sövények telepítésével kedvező megoldást nyújt. Kerülendőek a 2-3 méter magas átláthatatlan falat képező örökzöldültetések, helyettük alacsonyabb lombhullató térhatárolók kedvezőbbek.

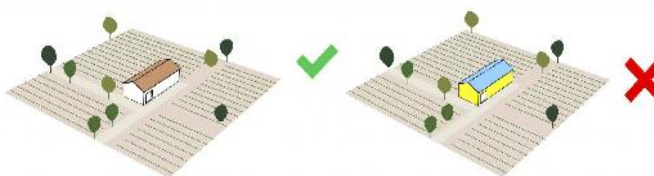
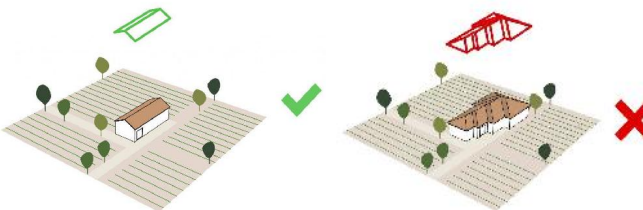
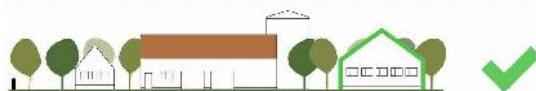
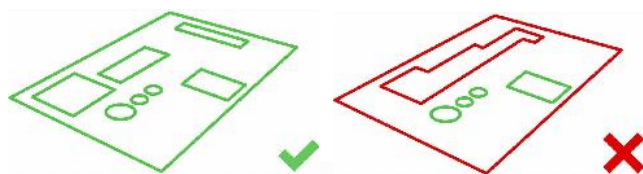

Illocska külterületének legnagyobb része mezőgazdasági művelés alatt áll. Meghatározó elem a Karasica, mely a falu mellett folyik el. A víz környezetében található kisebb erdősáv, mely ökológiai folyosóként is szolgál.

Telepítés

A mezőgazdasági területeken -gazdaságok létesítésénél- növényzettel határolt, különálló épülettömegek létesítése javasolt. Nagy, egybefüggő létesítmények telepítése nem ajánlott.

Magasság

A területen a horizontális épületkialakítás javasolt, a többszintes házak elhelyezése nem ajánlott.

Tetőhajlás, Tetőforma

Az épületek kialakítása, megjelenése nyeregtetős kialakítással javasolt, lapos tető vagy manzárdtetős tetőforma kerülendő. A tetőhajlásszög igazodhat a szerkezeti tartóváz adottságaihoz, de 45 foknál meredekebb nem ajánlott. Törekedjünk egyszerű tetőforma kialakítására, összetett tető nem javasolt.

Homlokzatképzés, anyaghasználat, szín

A mezőgazdasági majorok épületei a hagyomány szerinti formákat, színvilágot követve illeszkedhetnek a külterületi tájba. Fontos a természetes szín és anyaghasználat alkalmazása. Nem elfogadható a feltűnő, kirívó színek használata, valamint a rikító színű fémlemez fedés illetve burkolat.

Kerítések, térfalak

Amennyiben szükséges az egyes földrészeket elhatárolni huzallal erősített élőszövényrel, illetve maximum 1,50 m magasságú fa vagy drótfonatú kerítéssel ajánlott.

Növényzet, zöldterületek

A bevezető utak fontos településkép formáló tényezők. Ilocska esetében az út menti kettős diófasor szép példája ennek. Megőrzése, karbantartása hosszú távú feladat.

A kedvező tájkép megőrzése érdekében a külterületen bármiféle építmény elhelyezését javasolt tájképvédelmi szempontból is megvizsgálni, 6 méternél magasabb építmény elhelyezése pedig kerülendő. A szántóföldi mezőgazdasági táj jellegét javasolt változatosabbá tenni őshonos fajokból álló erdősávokkal, tájfasítással.

Az ökológiai hálózat területén elsődleges cél a jelenlegi állapot megővése. Ezen területek kezelésénél a nemzeti park előírásait kell követni legeltetés, irtás, vegyszerek használata tekintetében. Nem javasolt semmiféle művi beavatkozás, a védett területeken beépítés nem megengedhető. A vízfelületek mentén az esetleges vízépítési munkálatok során a természetkímélő megoldásokat kell előnyben részesíteni, a természetközeli állapot megőrzése érdekében feltöltéseket, mederburkolást meg kell akadályozni.

A falu közösségi életének hálózatát és színterét a központi helyek, az utcák és terek, a különböző intézménycentrumok, valamint a település zöldterületi elemei alkotják. A település arculatát nagyban befolyásolja e terek minősége, állapota.

Illocskán szerkezetéből adódóan nem alakultak ki teresedések, a falu intézményei a lakóépületekkel sorolva helyezkednek el. A közösségi terek gondozása, karbantartása fontos feladat. A közösségi élet minőségét növelik a különböző utcai elemek – bútorok, kihelyezett növények, virágok.

Irányelvek, melyeket érdemes szem előtt tartani, mikor a közterületekről esik szó:

- A település utcái vezetnek a tekintetet, felfűzik a települést alkotó elemeket, ezért harmonikus, egységes kialakításuk fontos, amelyben látványos előrelépést jelenthet a már nem használt közterületi elemek elbontása.
- A zavaros utca- és településkép elkerülése érdekében közterületek fejlesztésekor is alkalmazkodjunk a meglévő beépítési adottságokhoz, az utcakeresztmetszetekhez.
- Külön figyelmet kell fordítani az infrastruktúra hálózat elemeinek kiépítésére, nyomvonallevezetésre, felszíni és felszín alatti elemeinek utcaképbe illesztésére.

- A járőfelületek, burkolatok kialakítása során a vízátteresztésre, a javíthatóságra és az akadálymentességre egyaránt törekedni kell. A burkolat színében a visszafogott, semleges színek javasoltak.
- A virágos zöld utcák, a gondozott utcai teresedések, a jó minőségű és használható közterület javítja a lakókörnyezet minőségét.
- A nagyobb kiterjedésű köztereken fontos a megfelelő árnyékolás illetve a megfelelő ülő- és pihenőhelyek biztosítása. A kihelyezett épített elemek anyaghasználatánál tekintettel kell lenni teljes életciklusára, energiaigényére illetve a minimális hőelnyelő képességre. (Fehér és világos felületek alkalmazásával)
- A kutak, mosdók, szökőkutak, összefüggő vízfelületek kialakításával, víztakarékos öntözőrendszer alkalmazásával, vízátteresztő burkolatok növelésével javítható a közterek mikroklímája.

Reklámok

A településen reklámhordozók elhelyezése nem gyakori. Információstáblák, utcanévtáblák egységes kialakítása ajánlott, ezzel is hozzájárulva a település harmonikus összképéhez. Kerülendő az élénk, harsány színű hirdetések, reklámok elhelyezése, valamint a kresztáblákon alkalmazott színek használata.

Magánháznál cégér, hirdetés csak a helyben lévő szolgáltatásra vonatkozhat.

Készült Illocska község megbízásából, a településkép védelméről szóló
2016. évi LXXIV . törvényben meghatározottak figyelembevételével
Polgármester: Juhos József
Főépítész: Baracsi Viktória

Készítette: Baracsi Viktória
Szerzők: Baracsi Viktória, Bognárné Tóth Réka, Kordé János Márk,
Szerkesztő: Kordé János Márk
Fotó: Baracsi Viktória, Bognárné Tóth Réka, Kordé János Márk,

Felhasznált források:
Építészeti útmutató ábrái: Lechner Tudásközpont
Magyarszéphely településképi arculati mintakézikönyv
Mapire.eu-katonai felmérési térképek
Illocska község hatályos településfejlesztés és rendezési eszközeinek
dokumentumai